

Betänkandet **Entreprenörskap i det tjugoförsta århundrandet (SOU 2016:72)**

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att betänkandet är ambitiöst. Det är dock svårt att förutsäga framtiden. Länsstyrelsen är kritisk över en alltför ensidigt fokusering på det urbaniserade entreprenörskapets problembild. Det är stora skillnader i utmaningar för befolkningstäta områden jämfört med de villkor som råder för motsvarande entreprenörer och innovatörer verksamma i gleset befolkade områden. När staden blir norm försvåras i vissa fall utveckling i glesa områden. Det är av stor vikt att föreslagna åtgärder och främjandeinsatser anpassas till att stödja entreprenörs- och innovationsklimatet i hela landet. Geografiska avstånd till kunder ska inte vara avgörande vid etableringar på en global marknad men är det idag på grund av landsbygdens infrastruktur. Överhuvudtaget behövs ett rejält omtag för att harmonisera främjandeinsatser som idag delas mellan regeringens näringslivspolitik och tillväxtpolitik. Ett samlat, robust företagsfrämjande system som möjliggör insatser under hela resan från innovation till entreprenörskap och som tar hänsyn till regionala skillnader, är vad Sverige behöver i det tjugoförsta århundradet.

1. Ramvillkor sett ur i en global förändringskontext

Betänkandet beskriver hur Sverige står inför en rad globala utmaningar. Satsningar och prioriteringar bör utgå från och koordineras med de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Länsstyrelsen ser ett stort behov av innovation och entreprenörskap inom områdena livsmedelsproduktion och inom turism och destinationsutveckling. Gävleborgs län är Sveriges skogrikaste län och tillsammans med Dalarna är vi den första vildmarken för de som reser söderifrån. Ett varsamt utnyttjande av de platsbundna naturvärdena ger företagande och arbetstillfällen som inte kan flytta till storstaden eller något låglöneland.

För att Sverige ska kunna behålla och utveckla positionen som en stark entreprenörs- och innovationsekonomi krävs att alla delar av landet kan bidra med sina styrkor. Detta ger förutsättningar att få fram långsiktigt konkurrenskraftiga företag med tillväxtambitioner vilket i sin tur ger Sverige bättre möjlighet att bidra till att hållbarhetsmålen i Agenda 2030 nås. I syfte att nå ökad internationell konkurrensförmåga pekar betänkandet på behovet av ett särskilt organ som ägnar sig åt omvärldsbevakning. Utredningen föreslår att ett sådant organ inrättas vid Regeringskansliet. Länsstyrelsen menar att en framgångsrik omvärldsbevakning inom de ovan angivna områdena också

kräver analys på regional nivå. Detta skulle ge Regeringen ett bättre och mer differentierat beslutsunderlag för att säkerställa att den entreprenöriella dynamiken upprätthålls i hela landet.

2. Möta Samhällsutmaningar med entreprenörskap och innovation

Klimat, miljö och energi

Utredningen föreslår att transportstödet ska villkoras av krav i syfte att minska koldioxidutsläppen. Sådana föreslag måste landsbygdssäkras. När alternativa transportsätt saknas behövs satsningar för utbyggnad. En felriktad åtstramning skulle kunna innebära att företagande omöjliggörs på vissa orter. Här är det också särskilt viktigt att innovationer inom området drivmedel ges möjligheter till utveckling.

Samhällsekonomi i fokus

För att klara många av samhällsutmaningarna behöves internationella samarbeten med aktörer som har kompetenser som kompletterar de svenska styrkeområdena. Länsstyrelsen instämmer med betänkandet att åtgärder som finansieras av offentliga medel ska vara samhällsekonomiskt motiverade. För att säkerställa detta behövs en tydlig ansvarsfördelning mellan nationella och regionala aktörer, hela kedjan i främjandet måste beaktas, från uppföljbara mål till den samhällsekonomiska effekten.

Utredningen konstaterar att främjarsystemet är idag oöverskådligt och mycket svårt att utvärdera. Näringsdepartementet föreslås få ett övergripande ansvar för samtliga främjarinsatser som syftar till innovation, tillväxt och internationalisering. Länsstyrelsen ser positivt på detta. En fortsatt fokusering av statens finansieringsinsatser till tidiga skeden förordas, där branschmässiga eller geografiska begränsningar undviks.

Samhällsplanering, bostadsförsörjning och rekrytering

Bostadsbrist och rekrytering ger konsekvenser för småföretagande och entreprenörskap på regional nivå. Det är därför med tillförsikt som vi stödjer betänkandets förslag att regeringen bör verka för en blocköverskridande överenskommelse vad gäller bostadspolitiken.

Länsstyrelsen delar däremot inte betänkandets uppfattning att bostadsbristen i första hand är ett storstadsproblem. Det är ren okunskap. Till exempel har Gävleborgs läns totalt tio kommuner bedömer nio av dessa i den årliga bostadsmarknadsenkät som Länsstyrelsen genomför att det råder bostadsbrist i centralorterna/tätorterna.

3. Kunskapsuppbyggnad, entreprenörskap och innovation

Digitaliseringens möjligheter för regionalt entreprenörskap

Ökad digitalisering skapar ytterligare möjligheter för entreprenörskap och innovation i hela Sverige. Det är därför viktigt att 100 % av befolkningen och företagen får tillgång till 100 Mbit/sekund enligt den parlamentariska landsbygdskommitténs förslag.

Datahantering är en starkt växande bransch med en kraftig förändringstakt. Företagsfrämjande företag och organisationer behöver vara flexibel och kunna hantera snabb förändring för att hantera affärsidéer inom nya näringar. I denna tid med hög förändringstakt är det viktigt att vi är öppna och mottagliga för förändring. Mängden tillgänglig digital data ger stora möjligheter för innovationer för tjänste- och produktionsutveckling. Det förutsätter dock att all data är digital. Digitaliseringen sparar och effektiviserar hantering av data i många led men samtidigt drivs detaljnivån på vad som ska digitaliseras och därmed ökar komplexiteten i det vardagliga arbetet. Det finns även stora mängder data som ännu inte digitaliserats. Om dessa ska bli tillgängliga fritt och komma till nytta för olika innovationer behöver de digitaliseras. Kostnaderna för detta arbete saknas, både på myndigheter och hos företag.

Innovation och entreprenörskap kopplat till universitet och högskola

Betänkandet ägnar ett stort utrymme åt den institutionella utvecklingen av innovation och entreprenörskap som bedrivs vid landets universitet och högskolor. Utredningen konstaterar att för att öka lärosätenas profilering och utveckling av strategiska kompetensområden behövs ett tydligare ledarskap. Frågan är mycket intressant och det är av högsta vikt att både konkurrensutsättning av forskningsanslag och profilering leder till bredd inom utvalda områden. En entreprenör har ett knippe med egenskaper och så är det med forskaren också. Det är smart att ge utrymme för samspel mellan dessa egenskaper.

4. Främjandet av entreprenöriell dynamik

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag att ta bort/undvika geografiska indelningar av marknadskompletterande insatser. Anledningen är att detta skulle påverka företagandet i landsbygd och glesbygd mycket negativt. Att undvika branschmässiga begränsningar är däremot bra då man inte kan förutsäga i vilka företag eller branscher tillväxtförutsättningarna kommer vara starkast.

Länsstyrelsen anser att stöd- och främjandeinsatser ofta är avgörande för möjliggörande av utveckling och marknadsintroduktion av innovationer. I

utredningen beskrivs det att drivkraften bland entreprenörer sällan är stöd – eller främjandeinsatser. Detta, menar Länsstyrelsen behöver inte utesluta att stöd – eller främjandeinsatser ofta är en förutsättning för att tillväxt ska kunna skapas eller att innovationer ska kunna utvecklas och marknadsintroduceras. Inte minst i landets glest befolkade områden.

I sammanhanget påpekar Länsstyrelsen återigen att entreprenörskapet inte är en fråga enbart för de urbaniserade befolkningsområdena. Entreprenörskap har också en stor inverkan på Sveriges landsbygd. Nästan 95 av 100 arbetsställen i Sverige har färre än tio anställda och på Sveriges landsbygd har detta stor betydelse.

Länsstyrelsen tillstyrker betänkandets förslag att Näringsdepartementet blir den huvudansvarige aktören för samordning av främjandesystemet. Därtill föreslår vi att uppdraget vidgas till att omfatta och harmonisera de insatser som idag sorterar under regionala tillväxtpolitiken och näringspolitik. Ett samlat, robust företagsfrämjande system som möjliggör insatser under hela resan från innovation till entreprenörskap som tar hänsyn till regionala skillnader, är vad Sverige behöver i det tjugoförsta århundradet.

Detta ärende har avgjorts av landshövding Per Bill efter föredragande av enhetschef Berit Löfgren.

Per Bill

Berit Löfgren